

Te Take

Atu i te tau 1986, ko nga akonga o te tau tuatahi ka whakaakona noa ihotia ki te reo maori. I te kura, me to ratou wahi noho, ko te reo whakaako i a ratou a ko te reo kororero noa iho i waenga i a ratou ko te reo maori. E taea ai tenei me titiro ano nga kaiwhakaako me nga kaupapa e whakaakona ana, engari e ai ki nga kura penei o tawahi ka taea enei momo mahi i te wa e pakeke haere ana te tamaiti a tangata noa.

Na te mea, he ahua roa tonu te wa katahi ano ka matataua nga akonga ki te korero ki te whakaputa ranei i o ratou whakaro ki te reo maori, ko etahi kaupapa ka whakaakona tonutia ki te reo pakeha. Ko etahi ano penei i te reo i te waiata, nga mahi a te hahi, ka taea era ki te reo maori mai i te timatatanga o te tau. E pai ai tenei mahi me tiki ano etahi kaiwhakaako e tino mohio ana ki te korero maori.

I te wahi noho me whakanui ake nga kaitiaki. Ko enei tangata me matua korero maori ranei me tuku ranei kia ako ki te korero maori. I te tau 1987, ka penei ano te whakaako i nga tamatane e kuhu mai ana ki te kura.

Nga Hua Ka Puta Mai i Tenei Mahi Nui

Tae rawa ki te tau 1990, kua reorua katoa te kura a kua tutuki te whakaaro whakaputa tamatane ki te ao e kaika ana e hihiko ana ki te whakaki i nga turanga o te ao nui. E whakapono ana ahau ka taea tenei taumata ahakoa te whakaporearea, te takahuri ranei i te ahua o ta tatou whakaako, o ta tatou noho. Me tino whakapono nga kaiwhakako katoa ki tenei kaupapa, tae atu ki nga mema o te poari, nga matua, me te ao maori o te Hahi Katorika. Ka

nui te heke o te werawera, te raruraru, me te pouri nui, a, me whakawa ano nga mahi nei i a tatou e mahi ana.

Nga Whiriwhiri Whanui

E whakatakoto ana ahau i tenei take ki te aroaro o te poari hei tauira whiriwhiri ma tatou. E pirangi ana ahau kia whakaaetia mai e te poari tenei take, a kia whiriwhiritia i te kura nei i waenga i te hunga Katorika maori a puta noa i te ao maori. Ko taku tumanako ka whiriwhiritia nuitia a tona wa ka whakaaetia e tatou hei whakakaha i te taha maori o ta tatou kura. Kei te nui te wa hei whiriwhiritanga ma tatou i te take nei, ka whakauru mai ai i te tau 1986 mehemea e whakaae ana tatou he mea pai i roto i tenei tau e tu mai nei.

Introduction

Over the last century the maori language, once the first language of our country and people, has been relegated to a minor position both in official circles and in everyday life. While there is no doubt that much goodwill exists in New Zealand towards the retention and strengthening of maori language use and learning, until now there have been few effective schemes to bring this about. All around us the number of maori language users continues to decline, and those of us who are bilingual find ourselves using maori on fewer and fewer occasions.

Objectives

It is my view that the decline of the maori language parallels a decline of

